

PODPORA UČITELJEM PRI NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU INTERDISCIPLINARNEGA TEMATSKEGA SKLOPA
(INTERNO NELEKTORIRANO GRADIVO)

AVTENTIČNE UČNE SITUACIJE

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Avtentične učne situacije

Avtentične učne situacije so tiste, ki v učnem procesu predstavljajo realen življenjski izziv. Ker poustvarjajo realne življenjske situacije, je tudi reševanje avtentičnih nalog podobno reševanju realnih problemov oz. izzivov. Z avtentičnimi problemskimi situacijami v učnem procesu simuliramo realne izzive z najrazličnejših področij življenja (gospodarstva, ekologije, znanosti, umetnosti, kulture, družbenih vprašanj itd.) in se s tem, da omogočimo dijakom izkušnjo pridobivanja in izkazovanja znanja, kakršno poteka na teh področjih, izognemo zgolj »podajanju znanja«.

Avtentične učne situacije torej omogočajo učencem prenos in uporabo znanja v reševanje realnega problema, zahtevajo pa tudi povezovanje znanja različnih predmetnih področij (realni problemi so interdisciplinarni), pogosto pa tudi samoiniciativnost, iznajdljivost in kreativnost, kar prispeva k osmišljanju znanja in s tem učenja. V takšni situaciji ni več pomembno le, kaj nekdo zna, temveč tudi, kako hitro se je sposoben učiti, kar pomeni, da smo v ospredje postavili proces učenja.

Kaj zaznamuje avtentične probleme v učni situaciji

- so blizu realnim problemskim situacijam: raziskovalnim, poklicnim, življenjskim;
- so prepričljivi, odprti in zajamejo vse faze reševanja, z realističnimi sredstvi, viri, orodji, interakcijami, ovirami vred;
- omogočajo uporabo in povezovanje predhodno pridobljenega znanja,
- omogočajo sočasno pridobivanje novega znanja in vključevanje transverzalnih (prečnih, podjetnostih) veščin;
- njihovo reševanje pogosto poteka interdisciplinarno, sodelovalno, timsko, odprto v (lokalno) okolje, emancipatorno, zavzeto, podjetnostno ...;
- zaradi aktivnosti pri njihovem reševanju bo (v okolju) tudi za druge drugače;
- pogosto naslavlja aktualna vprašanja;
- vpletenim v reševanje tovrstnega problema se zdi slednje smiselno, vredno vloženega truda, jim je v izziv in zadovoljstvo.

Avtentične problemske situacije v šolski praksi

- predstavljajo različne vrste t. i. simulacij oz. prevzemanje določenih vlog (arheologa, raziskovalca, kustosa, literarnega kritika, urednika, novinarja, kolumnista, moderatorja, politika ...) v reševanju realnih problemov v okolju (npr. v sodelovanju z lokalno skupnostjo, nevladnimi organizacijami, raziskovalnimi inštituti, gospodarskimi družbami, kulturnimi ustanovami, društvi ...);
- omogočajo, da dijak sodeluje z različnimi deležniki in nastopi pred različno publiko (v šoli, na kongresu, konferenci, v televizijski oddaji, v okviru performansa ...);
- predvidevajo izražanje v neumetnostnih besedilih (npr. osebna pisma o izkušnjah, delovna korespondenca, pisma bralcev o določenem problemu, članki, komentarji, reportaže, recenzije, dnevniški zapisi, ekspertize, govori, nagovori), lahko pa tudi izražanje z umetnostnimi besedili v različnih literarnih zvrsteh (npr. pisanje pesmi z upoštevanjem določenih načel, dramatizacija literarnega besedila, prevod literarnega besedila ali pesmi ...);
- zahtevajo prilagajanje okoliščinam (npr. pri naslavljanju različnih starostnih skupin v situacijah, ko je potrebno sodelovanje s »partnerjem« v okolju, pojasnjevanje mlajših od sebe;
- predpostavljajo načrtovanje lastnega dela dijakov, od idejne zasnove, načrta, izvedbe in predstavitve ali utemeljitve rešitve, izdelka oz. rezultata dela. (npr. v vlogi oblikovalcev, arhitektov, oglaševalcev...).

Vodilo pri načrtovanju
avtentičnih nalog in učnih situacij

Kako bi ta problem
izgledal v realnem
življenju?

Kriteriji avtentičnosti problemske situacije

Avtentična problemska situacija:

- je za dijake smiselna in relevantna (predstavlja pomembne probleme, zbuja vedoželjnost, je vredna truda);
- je realistična (simulira kontekste, v katerih se znanje izkazuje in uporablja v resničnih življenjskih situacijah);
- predstavlja kontekstualizirane in kompleksne situacije (ne izolirane in atomistične) kot nastopajo v življenju;
- vključuje ključne vsebine in procese določene discipline oz. predmetnega področja; dijake naslavlja s temeljnimi vprašanji in dilemami, relevantnimi za disciplino in zanje;
- namesto govorjenja o znanju oz. njegovega »podajanja« omogoča pridobivanje znanja skozi izkušnjo;
- spodbuja globlje razumevanje in povezovanje različnih vidikov znanja;
- spodbuja učinkovito uporabo naučenega v novih situacijah;
- spodbuja kritično presojo in ustvarjanje novega;
- vključuje vse faze spoznavnega procesa in problemskega pristopa;
- narekuje uporabo raznovrstnih miselnih procesov (raziskovanja, preiskovanja, primerjanja, analiziranja, sklepanja, luščenja bistva, pretresanja različnih perspektiv in zamišljanja novega) in kompetenc (iniciativnosti, kritičnosti, kreativnosti, sodelovalnosti ...);
- vključuje realne omejitve in pristope, vključno z ovirami, terja pa toliko časa kot v realnih problemskih situacijah;
- spodbuja h kakovostnim dosežkom, k ustvarjanju kakovostnih produktov in k emancipiranemu in angažiranemu delovanju s širšim pomenom za lokalno ali širšo skupnost;
- spodbuja samostojno predstavljanje ugotovitev in zaključkov različni publiki in na različne načine, podobne tistim, na katere predstavljamo svoje ideje v resničnem življenju;
- generira realistično povratno informacijo, ki narekuje refleksijo in izboljševanje;
- omogoča, da dijaki napredujejo, delajo napake in se učijo iz njih, reflektirajo svoje delo, so do njega konstruktivno kritični in da svoje dosežke izboljšujejo;
- omogoča učinkovito rabo različnih vrst vsebinskih znanj ter veščin in procesov, pri čemer je končni dosežek več kot le seštevek posameznih znanj in veščin.

Avtentičnost krepimo tako, da:

- dijakom omogočimo
 - da si sami zastavijo problem in zasnujejo raziskovalno vprašanje;
 - da se samostojno odločajo, kako se lotiti reševanja naloge in kako predstaviti svoje ugotovitve (načrtovanje postopkov, metod, aktivnosti in časovnice);
 - da se samostojno se dogovorijo za organizacijo in delitev nalog in prevzemanje odgovornosti;
- pri dijakih spodbujamo
 - da sami zbirajo in izbirajo vire in organizirajo podatke;
 - interakcije, sodelovanje in dialog (med dijaki, med dijaki in učitelji ter po potrebi tudi z drugimi);
- dijake ob samem začetku seznanimo s kriteriji kakovosti dosežkov, kakršni veljajo v življenju.

Ob izvedbi avtentične naloge dijake podpremo z usmerjevalnimi vprašanji, ki si jih zastavijo ob zaključku posamezne etape in celotne naloge.

Pripravili Z. Rutar Ilc in J. Rojc
Ljubljana, 2020

Besedilo je povzeto po:

Rutar Ilc, Z. (2003). [Pristopi k poučevanju, preverjanju in ocenjevanju](#). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Drugi viri in reference:

Wiggins, G. (1998). [Educative Assessment](#). San Francisco: Jossey-Bass.

Wiggins, G., Mc Tighe, J. (1998, 2005). [Understanding by design](#). Alexandria: ASCD.

Wiggins, G., Mc Tighe, J. (1999). [The understanding by design hand book](#). Alexandria: ASCD

Sentočnik, S. (2012). [Spremenjeni poudarki pri praksi preverjanja in ocenjevanja – primer avtentičnih preizkusov](#). V: [Ugotavljanje kompleksnih dosežkov](#). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 69–70.

I

T

S